

ЗВІТ ПРО МІЖНАРОДНУ НАУКОВУ КОНФЕРЕНЦІЮ «ВІД ПАЛЕОЛІТУ ДО КОЗАЦЬКОЇ УКРАЇНИ» ДО 100-РІЧЧЯ ДМИТРА ЯКОВИЧА ТЕЛЕГІНА

Виповнилося 100 років від дня народження Д. Я. Телегіна — знаного в Україні та за її межами видатного вченого, з чийм іменем пов'язане становлення і розвиток вітчизняної археології, доктора історичних наук, професора, лауреата Державної премії України, премій ім. В. Хвойки та «Золотий скіф».

На відзначення ювілею видатного вченого 21—23 листопада 2019 р. в Києві відбулася Міжнародна наукова Конференція «Від палеоліту до козацької України», ініційована Інститутом археології НАН України. Співорганізатором заходу виступив Національний університет «Кієво-Могилянська академія», який надав свої приміщення для проведення пленарного засідання та роботи чотирьох секцій. Їх тематика відповідає періодам, що були основними сферами зацікавленості Дмитра Яковича — доба палеоліту; мезоліт та неоліт; енеоліт і доба бронзи; середньовіччя.

Загалом цей науковий форум об'єднав довкола себе близько 120 археологів, істориків, антропологів, палеозоологів та палеоботаніків, географів, бібліографів, музеєзнавців та архівістів — як уже знаних українських та закордонних учених, так і молодих дослідників. Безпосередню участь у роботі конференції взяли 78 науковців із 12 країн: Білорусі (2), Бельгії (1), Грузії (1), Німеччини (3), Польщі (2), Чехії (1), Росії (2), США (1), Угорщини (2), України (60), Франції (1), Швейцарії (1), Швеції (1). Вони представляли 16 закордонних та 18 українських наукових інституцій. Серед останніх установи НАН України, вищі навчальні заклади, музеї та пам'яткоохоронні організації з Києва, Одеси, Харкова, Запоріжжя, Чернігова, Миколаєва, Кам'янця-Подільського, Переяслава та Мелітополя.

Засідання відкрив директор Інституту археології НАН України, член-кореспондент НАН України, доктор історичних наук В. П. Чабай, який зазначив актуальність проведення такого представницького археологічного форуму і побажав йому успішної роботи. З вітальним словом до учасників конференції звернулися

Відкриття конференції, з вітальним словом до учасників виступає Л. Л. Залізняк

колеги та учні Д. Я. Телегіна, серед яких завідувач відділу археології кам'яної доби, доктор історичних наук, професор Л. Л. Залізняк, завідувач кафедри археології і музеєзнавства Київського Національного університету ім. Т. Г. Шевченка, доктор історичних наук, професор Р. В. Терпиловський, та кандидат історичних наук І. М. Шарафутдінова. Про-

фесор М. Ліллі з університету Умео (Швеція) адресував конференції теплі вітання від свого імені та за дорученням своїх колег, професора Дж. Меллорі (Королівський університет Белфаста, Велика Британія) та професора Д. Ентоні (Гартвік Коледж, США), яких пов'язували з Д. Я. Телегіним довготривале наукове співробітництво і дружні стосунки. Щирі слова

У залі: учасники конференції Р. В. Терпиловський, В. І. Клочко, І. Д. Потехіна та М. Ліллі

Секція археології енеоліту—бронзи, презентація О. Д. Козак, модератор І. Д. Потехіна

привітання учасникам і гостям висловили члени родини Д. Я. Телегіна, І. Д. Потехіна та В. О. Валле.

Пленарне засідання відкрив завідувач відділу археології кам'яної доби, доктор історичних наук, професор Л. Л. Залізняк, який виступив з доповіддю про Д. Я. Телегіна як одного з пер-

Учасники конференції Ян Турек, Малкольм Ліллі, Олександра Козак, Юлія Грескі, Еріка Молнар та Юлія Ушкова під час екскурсії до Археологічного музею НАН України

швидкривачів найдавніших індоєвропейських спільнот Східної Європи. У наступній пленарній доповіді, яку представив доктор історичних наук В. М. Степанчук, висвітлено внесок Д. Я. Телегіна у дослідження палеоліту України. Про роль Д. Я. Телегіна у вивченні та збереженні матеріальної та культурної спадщини Українського козацтва йшлося у презентації директора Центру пам'яткознавства НАН України і УТОШК О. М. Титової. На пленарному засіданні виступив також голова Польового комітету Інституту археології, кандидат історичних наук Ю. В. Болтрик з оригінальною доповіддю «Д. Я. Телегін та Січова система оповіщення про наближення небезпеки». Цікаво про історію експедиції «Дніпро-Донбас», яку очолював Д. Я. Телегін, розповіли доктор історичних наук С. О. Біляєва та кандидат історичних наук О. С. Біляєв.

Загалом впродовж роботи конференції було заслухано й обговорено 75 доповідей. Більшість із них підбивали підсумки новітніх польових робіт на пам'ятках України, Грузії, Польщі, Росії, вводили до наукового обігу результати камеральних та лабораторних досліджень археологічних та антропологічних колекцій з України, Білорусі, Угорщини, зокрема, проведених із застосуванням методів природничих наук. У низці доповідей робилися спроби широкого узагальнення та реконструкції історичних подій на підставі археологічних матеріалів та даних палеогенетики. Окремий блок доповідей був присвячений внеску Д. Я. Телегіна у

06 На подвір'ї Києво-Могилянської академії: спільне фото учасників конференції

дослідження мезоліту України, радіовуглецеве датування, навчання майбутніх археологів у Київському національному університеті ім. Т. Г. Шевченка.

Виголошені доповіді мають бути видані окремою збіркою статей, запланованою до публікації як четвертий випуск журналу «Археологія та давня історія України» за 2020 рік.

Під час триденної роботи конференції панувала тепла дружня атмосфера. Обговорення доповідей, обмін інформацією та встановлення нових наукових контактів продовжувалися і по закінченні секційних засідань — під час спільної вечері, огляду експозиції археологічного музею Інституту археології НАН України, екскурсії до Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника. Учасники і гості конференції висловлювали схвальні відгуки щодо проведення заходу, відзначали високий науковий рівень форуму та дякували за теплий прийом.

Оргкомітет конференції висловлює велику подяку керівництву Національного Університету «Києво-Могилянська академія», зокрема віце-президенту з наукової роботи та інформатизації НаУКМА кандидату історичних наук, доценту О. Ярошенко та віце-президенту з еко-

номіки та фінансів НаУКМА Л. І. Дяченко за всебічне сприяння роботі археологічного форуму. Уклінна подяка Оргкомітету адресується Профспілці Інституту археології НАН України та директору ДП «Науково-дослідний центр «Охоронна археологічна служба України» ІА НАН України А. О. Корвіну-Піотровському за матеріальну підтримку конференції.

Ми вдячні завідувачу кафедри археології НаУКМА д. і. н., професору В. І. Клочку за сприяння проведенню конференції. Щиро дякуємо Т. А. Борисовій, методисту кафедри археології НаУКМА, за невичерпну ініціативу і безцінну допомогу в ході підготовки і роботи конференції. Слова глибокої подяки оргкомітет адресує Л. Г. Самойленко, завідувачці Археологічного музею Київського національного університету ім. Т. Г. Шевченка, яка взяла на себе копітку роботи по оцифруванню фотоальбомів Д. Я. Телегіна, а також А. В. Панікарському — за його креативність і оперативність при створенні дизайну банерів, програми та анотацій доповідей. Висловлюємо сердечну подяку В. П. Борисову, М. В. Кублію, О. О. Білинському, Д. Д. Клочку та всім колегам і друзям, які долучилися до підготовки цього форуму і без участі яких його успішне проведення було б неможливим.

Д. Л. Гаскевич, І. Д. Потехіна

**ВИДАННЯ ІНСТИТУТУ АРХЕОЛОГІЇ
НАН УКРАЇНИ 2019 р.**

